

## Darbo ir šeimos derinimo gerosios praktikos Austrijoje pavyzdys

<b>1. Gerosios praktikos pavyzdžio tematika</b>	Šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas. Vaikų priežiūros paslaugos .
<b>2. Įgyvendinanti šalis</b>	Danija
<b>3. Įgyvendinimo lygmuo</b>	Vietos savivaldos, įmonės.
<b>4. Gerosios praktikos tikslas</b>	Užtikrinti vaiko priežiūros paslaugas po įprastų darbo laiko valandų.
<b>5. Tikslinės grupės</b>	Dirbantys tėčiai ir mamos.
<b>6. Gerosios praktikos aprašymas</b>	
<p>Vaikų priežiūros projektas (<i>Project Børnepasning</i>) skirtas dalintis patirtimi tarp bendrovių ir savivaldybių, siekiant paskatinti savivaldybes užtikrinti vaikų priežiūros paslaugas po įprastinių darbo valandų, taip sudarant sąlygas tėvams naudotis lanksčiu darbo grafiku. Šis poreikis vis didėja, nes Danijoje taikomas lankstumo ir saugumo <i>flexicurity</i> modelis skatina lankstų darbo ir paslaugų (pvz., ligoninės, transportas, parduotuvės) teikimo laiką.</p> <p>Projektas kasmet atlieka vaiko priežiūros paslaugų teikimo laiko apžvalgą. Apžvalgos akivaizdžiai parodo visą parą teikiamų vaikų priežiūros paslaugų augantį poreikį. Daugelis tėvų, dirbančių lanksčiu darbo grafiku, nori keisti darbą dėl to, kad vaikų priežiūros paslaugos nėra teikiamos po įprasto darbo laiko. Ypač tuo susirūpinę mamos ar tėvai, vieni auginantys vaikus.</p> <p>Įgyvendinant Danijoje taikomą <i>flexicurity</i> modelį atliekami tyrimai parodė, kad darbdavių tikslai dėl įmonių darbo laiko sunkiai suderinami su darbuotojų poreikiais. Neretai darbuotojai, auginantys vaikus, ypač vieni auginantys vaikus, dėl netinkamu laiku teikiamų vaiko priežiūros paslaugų turi sunkumų derinant šeimos ir darbo įsipareigojimus. Parduotuvių darbo laiko liberalizavimas sukėlė papildomų sunkumų šių parduotuvių darbuotojams. Paprastai Danijos vaikų darželiai dirba nuo 06:30 iki 17:00 pirmadieniais - ketvirtadieniais, o penktadieniais iki 16:30. Kai kurie darželiai dirba nuo 05:00 iki 17:30 val. Negalintys suderinti vaikų priežiūros su lanksčiu darbo laiku, tėvai, ypač vieni auginantys vaikus, tampa mažiau patrauklūs darbdaviams. Kadangi apie 30% Danijos gyventojų 30-49 metų amžiaus grupėje yra vieniši, beveik pusė 30-49 metų moterų vienos augina vaikus, o 30-34 metų amžiaus grupėje net du trečdaliai, nenuostabu, kad labai daug gyventojų patiria sunkumus derindami šeimos ir darbo įsipareigojimus. Išanalizavus 2,048 vaikų darželių 59 Danijos savivaldybėse paaiškėjo, kad tik 11 jų dirba po 18:00 ir tik penki gali pasiūlyti nakčiai vaikus, kai tėvai dirba naktį.</p> <p>Todėl Aalborg savivaldybėje esanti ligoninė ėmėsi iniciatyvos pasirūpinti gydytojų ir kitų medicinos darbuotojų, dirbančių toje ligoninėje poreikiais. Buvo įsteigtas ištisą parą veikiantis vaikų priežiūros centras, veikiantis ir savaitgaliais. Šis centras tapo gerosios praktikos pavyzdžiu kitoms įmonėms, kuriose dirbama neįprastu darbo grafiku (transportas, parduotuvės, ligoninės ir pan.). Tėvai gali palikti vaikus iki 10 metų vakare, ar naktį, paguldyti, palinkėti labos nakties ar ryte juos pažadinti priklausomai nuo savo darbo grafiko. Ne tik medicinos darbuotojai, bet ir kitų sektorių darbuotojai turi turėti galimybes naudotis tokiais lanksčiomis vaikų priežiūros paslaugomis.</p> <p>Projekte suformuota darbdavių ir darbuotojų organizacijų bei suinteresuotų bendrovių, tokių, kaip, pvz., Danijos Geležinkeliai ir Danijos paštas, atstovų darbo grupė. Ši darbo grupė derasi su savivaldybėmis dėl galimybių teikti lankstesnes vaikų priežiūros paslaugas darbuotojams, kuriems dėl darbo pobūdžio reikia šių paslaugų neįprastu laiku ar savaitgaliais. Ši darbo grupė informuoja savivaldybes apie tokių paslaugų poreikį, dalijasi gerąja patirtimi, renka duomenis apie teikiamų paslaugų laiko lankstumo pokyčius.</p> <p>Pokyčiai nepasiekiami greitai. Kol kas tik penki vaikų priežiūros centrai prižiūri vaikus po 23:00 val. arba savaitgaliais, kai tuo tarpu dauguma maisto prekių parduotuvių dirba iki 21:00 ar 22:00 val. bei savaitgalį.</p>	

<p>Jau įsteigtos dvi privačios vaikų priežiūros įstaigos, veikiančios ir savaitgaliais. Tai geras ženklas, rodantis pozityvias tendencijas sprendžiant vaikų priežiūros problemas ir taip sudarant palankias sąlygas mamoms ir tėvams, ypač vieniems auginantiems vaikus, suderinti galimybes dirbti, daryti karjerą su šeimos įsipareigojimais.</p>	
<p><b>7. Gerosios praktikos poveikis, įgyvendinimo stebėsenos rezultatas</b></p>	<p>Penkios vaikų priežiūros įstaigos jau teikia vaikų priežiūros paslaugas po 23.00 val. ir savaitgaliais.</p> <p>Įsteigtos dvi privačios vaikų priežiūros įstaigos dirbančios ir naktį, ir savaitgaliais.</p>
<p><b>8. Gerosios praktikos šaltinis, kontaktai</b></p>	<p>Vaikų priežiūros projektas <i>Project Børnepasning</i></p> <p>Projektų vadovė Lone Stensig Jakobsgaard +45 23 25 95 43 <a href="mailto:projektboernepasning@dlo.dk">projektboernepasning@dlo.dk</a></p> <p>Børnehuset Søndre skovvej 11-13 9000 Aalborg +45 98 12 08 49 <a href="mailto:dag-sdr-skovvej@aalborg.dk">dag-sdr-skovvej@aalborg.dk</a> <a href="http://www.aksos.dk/bh-soender-skovv/">http://www.aksos.dk/bh-soender-skovv/</a></p> <p>Europos Lyčių lygybės instituto Gerosios praktikos pavyzdžių duomenų bazė <a href="https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/good-practices/denmark/round-clock-childcare-suits-flexible-workers">https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/good-practices/denmark/round-clock-childcare-suits-flexible-workers</a></p>
<p><b>9. Svarbiausi patarimai norintiems pritaikyti šią gerąją praktiką</b></p>	<p>Pokyčiams pasiekti būtinas nuolatinis konstruktyvus bendradarbiavimas tarp savivaldybių, darbdavių ir darbuotojų organizacijų.</p> <p>Geros praktikos pavyzdžiai, išbandytos praktikoje patirtys, išmoktos pamokos paskatina pokyčius ir kitose savivaldybėse.</p>

*Parengta 2021m., pagal projektą „Motery ir vyrų lygybės skatinimas darbe, visuomenės gyvenime ir savivaldoje“, skirtą Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo veiksmų plano 2018–2021 metams priemonėms įgyvendinti 2021 metais. Projektą remia Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.*